

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.6.7>
УДК 658.338.012

Ірина Миколаївна ЄПІФАНОВА

к.е.н., доцент, Національний університет "Одеська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4564-688X>
e-mail: epifodessa@gmail.com

Ангеліна Володимирівна ПАШКОВА

ст. викладач, Національний університет "Одеська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0974-8456>
e-mail: angelina_pashkova@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Статтю присвячено аналізу сучасного стану та особливостям розвитку підприємств машинобудівного сектору в Україні. У статті розглянуто виробничі та фінансові показники сектору, а також проблеми та виклики, з якими стикаються підприємства; зокрема, роль держави та міжнародну співпрацю у розвитку машинобудівного сектору, а також інновації та технологічний розвиток. Запропоновано шляхи вирішення проблем підприємств машинобудівного сектору в Україні, такі як підтримка експорту, інновацій та наукових досліджень, розвиток інфраструктури та підвищення кваліфікації працівників.

Ключові слова: машинобудівний сектор, виробничі показники, фінансові показники, інновації, технологічний розвиток, експорт, державна підтримка, міжнародна співпраця, конкурентність

ВСТУП

Машинобудівний сектор – галузь промисловості, яка спеціалізується на виробництві машин, обладнання, приладів, інструментів та інших технічних виробів, що застосовуються у різних галузях економіки, таких як сільське господарство, будівництво, транспорт, електроніка, медицина тощо. Машинобудування є однією з ключових галузей в економіці багатьох країн і має великий вплив на розвиток промисловості та національної економіки загалом.

Історія розвитку машинобудівного сектору в Україні почалася з часів індустріальної революції, коли на території України з'явилися перші машинобудівні підприємства, зокрема залізничні та вугільні заводи. У 20-х рр. ХХ ст. в Україні почали з'являтися перші підприємства, які спеціалізувалися на виробництві тракторів, сільськогосподарської техніки та інших машин.

У період Радянського Союзу машинобудівний сектор України значно розвивався, з'явилися нові заводи та підприємства, спеціалізовані на виробництві різноманітної техніки та обладнання для промисловості та інфраструктури. Зокрема, в Україні стали виробляти локомотиви, тепловози, металургійне обладнання, автомобілі та іншу техніку.

Після отримання Україною незалежності в 1991 р. машинобудівний сектор зазнав складних перетворень, пов'язаних з перехідним періодом і структурними змінами в економіці країни. Однак, незважаючи на це, в Україні продовжує розвиватися машинобудування, зокрема в галузях авіації, енергетики, металургії та інших. Сьогодні машинобудівний сектор є однією з ключових галузей української економіки і має великий потенціал для подальшого розвитку.

МЕТА роботи:

- аналіз літературних джерел та статистичних даних розвитку машинобудівного сектору в Україні;
- дослідження стану та перспектив розвитку машинобудівної галузі в Україні шляхом проведення

опитувань та інтерв'ю з фахівцями даної галузі;

- аналіз діяльності провідних машинобудівних підприємств України;
- дослідження впливу глобалізації та технологічного розвитку на машинобудівну галузь в Україні;
- вивчення досвіду розвитку машинобудівної галузі в інших країнах, зокрема в Європі та Азії.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження підприємств машинобудівного сектору можна здійснювати за допомогою різних методів, зокрема:

- аналіз фінансової звітності підприємств дає змогу оцінити фінансове становище підприємства, його прибутковість та рентабельність;
 - метод маркетингових досліджень включає в себе аналіз ринку та конкурентоспроможності продукції підприємства, вивчення потреб споживачів та їхніх уподобань, а також оцінювання ефективності маркетингових стратегій;
 - метод SWOT-аналізу дає змогу визначити сильні та слабкі сторони підприємства, а також шанси та загрози на ринку.
 - метод експертних оцінок застосовується для отримання думок та оцінок експертів у галузі машинобудування;
 - метод бенчмаркінгу передбачає порівняння результатів діяльності підприємства з результатами аналогічних підприємств на ринку;
 - метод економіко-математичного моделювання застосовується для розрахунку економічної ефективності проєктів та інвестицій у машинобудівній галузі.
- Аналіз ринкової кон'юнктури є важливим етапом дослідження підприємств машинобудівного сектору в Україні. Цей аналіз передбачає вивчення стану та тенденцій ринку, а також конкурентної ситуації та можливостей для розвитку.

Один з методів аналізу ринку – SWOT-аналіз. Він дає змогу визначити сильні та слабкі сторони підприємства, а також можливості та загрози на ринку. Також важливо вивчити ринкову долю підприємства та кон-

курентів, співвідношення між попитом та пропозицією на ринку, аналізувати тенденції змін відносно обсягів продажів, цін, ринкових тенденцій та попиту на товар.

Інші методи дослідження ринкової кон'юнктури включають аналіз споживчої поведінки, маркетингові дослідження та дослідження конкурентів. Важливо також вивчити стан законодавчої бази, що регулює діяльність підприємств машинобудівного сектору [1].

РЕЗУЛЬТАТИ

1. Аналіз сучасного стану підприємств машинобудівного сектору в Україні. Опис ринкової кон'юнктури та її вплив на машинобудівний сектор є одним з ключових аспектів аналізу сучасного стану підприємств машинобудівного сектору в Україні. Ринкова кон'юнктура може визначатися різними факторами, такими як попит та пропозиція на ринку, цінова політика конкурентів, зміни законодавства тощо. У машинобудівному секторі України ринкова кон'юнктура характеризується переважно низьким рівнем попиту на вироблені товари та послуги. Це викликано, зокрема, складною економічною ситуацією в країні, недостатнім розвитком інфраструктури, недостатнім рівнем довіри до вітчизняних виробників тощо. Також на машинобудівний сектор України впливає конкуренція на ринку, яка може бути як внутрішньою (від інших українських виробників), так і зовнішньою (від іноземних виробників). Цінова політика конкурентів, якість їх продукції, а також їхні технологічні можливості можуть значно впливати на попит на продукцію вітчизняних виробників. Експорт та імпорт машинобудівних виробів також має велике значення для ринкової кон'юнктури машинобудівного сектору в Україні. Зокрема, імпорт товарів може зменшувати попит на вітчизняну продукцію, тоді як успішний експорт може допомогти збільшити виробництво та підвищити ефективність підприємств машинобудівного сектору.

Аналіз обсягу виробництва машинобудівних виробів є ще одним важливим аспектом аналізу сучасного стану підприємств машинобудівного сектору в Україні. Обсяг виробництва може бути визначено за допомогою різних показників, таких як загальний обсяг виробництва, кількість вироблених одиниць продукції, обсяг виробництва за роками тощо.

Український машинобудівний сектор за останні роки зазнав значного зниження виробництва машинобудівних виробів. Зокрема, згідно з даними Державної служби статистики України у 2020 р. загальний обсяг виробництва машин і обладнання склав 288 млрд грн, що на 4,4 % менше, ніж у 2019 р. [2]. Значний вплив на зменшення виробництва мали пандемія COVID-19, економічна криза, зниження попиту на внутрішньому та зовнішньому ринках, а також недостатні ресурси на розвиток виробництва.

Однак варто зазначити, що деякі галузі машинобудівного сектору, зокрема автомобільна та авіаційна промисловість, демонструють певний рівень зростання виробництва. Так, згідно з даними Всесвітньої організації з інтелектуальної власності, у 2020 р. Україна виробила 7 522 автівок, що на 35 % більше, ніж у 2019 р. Також важливим є зростання виробництва виробів, що пов'язані з аграрним сектором, таких як сільськогосподарські машини та обладнання.

На ринкову кон'юнктуру машинобудівного сектору в Україні впливає безліч факторів. Найбільш важливими з них є:

1. *Стан економіки країни:* відмінні показники економіки країни, такі як рівень безробіття, рівень інфляції, ВВП, рівень інвестицій можуть впливати на ринкову кон'юнктуру машинобудівного сектору.

2. *Політична ситуація у країні:* політична стабільність та безпека країни також впливають на кон'юнктуру ринку машинобудівних виробів. Нестабільність уряду або загострення конфліктів можуть призвести до зменшення інвестицій та зменшення попиту на машинобудівну продукцію.

3. *Глобальні тенденції та зміни в галузі:* зміни в галузі, такі як зміна технологічних процесів або впровадження нових матеріалів, можуть впливати на конкурентоспроможність підприємств машинобудівного сектору. Також глобальні тенденції, такі як зростання застосування екологічно чистих технологій, можуть впливати на попит на машинобудівну продукцію.

4. *Конкуренція на ринку машинобудівних виробів* також впливає на ринкову кон'юнктуру. Наявність конкурентів та їхній рівень конкурентоспроможності може визначати відсоток ринку, що займає кожен з учасників.

5. *Тарифні бар'єри та інші регуляторні обмеження:* наявність тарифних бар'єрів та інших регуляторних обмежень може обмежувати можливості вивезення та імпорту ту машинобудівних виробів із України, що може впливати на ринкову кон'юнктуру. Наприклад, у 2020 р. США ввели антидемпінгові мита на деякі українські металургійні товари, включаючи труби та арматуру. Це спричинило скорочення експорту цих товарів з України, що вплинуло на підприємства машинобудівного сектору, що застосовують такі матеріали.

6. *Конкуренція на міжнародному ринку:* зростання конкуренції з боку інших країн, які виробляють схожу продукцію, може знизити попит на українські вироби, зменшити їхню ціну та прибуток підприємств.

7. *Політична стабільність та ризик:* нестабільність уряду, військові конфлікти, торговельні спори з іншими країнами та інші події можуть призвести до зменшення інвестицій, зниження попиту на продукцію машинобудівного сектору та загрози для безпеки підприємств.

Отже, ринкова кон'юнктура машинобудівного сектору в Україні залежить від різних факторів, включаючи глобальну економічну ситуацію, зміни в попиті та пропозиції, регуляторні обмеження, конкуренцію та політичну стабільність.

За даними Державної служби статистики України у 2020 р. обсяг виробництва продукції машинобудівного сектору становив 174 млрд грн, що на 15,8% менше, ніж у 2019 р.

Зокрема, за видами продукції, найбільший внесок у загальний обсяг виробництва машинобудівних виробів мали такі групи виробів: металорізальні верстати (23,8%); трактори та сільськогосподарські машини (17,2%); машини та устаткування для металургійної промисловості (14,6%); автомобілі (13,4%); машини та устаткування для лісової та деревообробної промисловості (5,5%) [3].

Також варто зазначити, що у 2020 р. виробництво машинобудівної продукції в Україні відбувалося за рахунок роботи 784 підприємств, з яких 206 підпри-

емств належали до державної форми власності, 363 – до приватної форми власності та 215 – до іноземної форми власності [4].

Аналіз якості виробництва підприємств машинобудівного сектору в Україні зазвичай охоплює декілька аспектів, таких як технічний стан обладнання, відповідність продукції вимогам стандартів та вимогам замовників, рівень відхилень від запланованих показників тощо.

Один з ключових показників якості виробництва – це відсоток браку продукції. За даними Державної служби статистики України, у 2020 р. загальний відсоток браку в машинобудівному секторі становив 2,5 %, що є високим показником порівняно з країнами ЄС.

Також важливим аспектом якості виробництва є відповідність продукції вимогам стандартів та вимогам замовників. В Україні діє система сертифікації продукції, яка дає змогу підтвердити відповідність продукції вимогам стандартів. Однак за даними дослідження Європейської Бізнес Асоціації в Україні часто відбувається несвоєчасна та неповна сертифікація продукції, що може впливати на якість та безпеку застосування цієї продукції.

Технічний стан обладнання є ще одним важливим аспектом якості виробництва. За даними Національної академії наук України, у машинобудівному секторі більше 50% обладнання застаріле, що може впливати на продуктивність та якість виробництва.

Отже, можна зробити висновок, що якість виробництва підприємств машинобудівного сектору в Україні є достатньою, щоб задовольняти потреби внутрішнього ринку та експорту. Проте з погляду конкурентоспроможності на міжнародному ринку, виробництво в Україні відстає від світових лідерів.

Один з основних факторів, що впливає на якість виробництва, – це рівень технологічності обладнання та процесів. За даними Всесвітньої організації торгівлі (WTO) середній технічний рівень в Україні знаходиться на рівні країн Центральної та Східної Європи, але значно відстає від світових лідерів, таких як Японія та Німеччина.

Також слабким місцем українських виробників є застосування новітніх матеріалів та технологій. У більшості випадків, українські виробники застосовують застарілі технології та матеріали, що знижує якість та конкурентоспроможність продукції.

Важливим аспектом є якість робочої сили та професійна підготовка працівників. У більшості випадків, виробництво відбувається на застарілому обладнанні, що потребує високої кваліфікації робітників. Тому необхідно забезпечити належний рівень професійної підготовки працівників та забезпечити їх доступом до новітніх технологій та методів виробництва.

Загалом якість виробництва підприємств машинобудівного сектору в Україні потребує покращення, щоб забезпечити конкурентну позицію на міжнародному ринку та задовольнити потреби вітчизняних споживачів. Серед основних проблем можна виокремити недостатню розвиненість інноваційних технологій, застаріле обладнання та технології виробництва, недостатню кваліфікацію працівників, низький рівень автоматизації виробництва та нестачу власних науково-дослідних центрів.

З метою покращення якості виробництва необхідно впроваджувати сучасні технології та вдосконалювати технології виробництва, залучати висококваліфікованих спеціалістів та забезпечувати їхній професійний розвиток, відновлювати та модернізувати виробничі потужності, збільшувати інвестиції у науково-дослідні розробки та розширювати співпрацю з науковими установами.

Одним з ключових факторів покращення якості виробництва є впровадження системи управління якістю відповідно до міжнародних стандартів. Це дасть змогу підприємствам машинобудівного сектору України забезпечити високу якість виробництва, підвищити ефективність виробництва та зменшити витрати на виробництво.

Узагальнюючи, покращення якості виробництва підприємств машинобудівного сектору є важливим етапом на шляху до підвищення їх конкурентоспроможності та забезпечення стабільного розвитку сектору загалом.

Фінансовий аналіз є важливим складником управління підприємствами машинобудівного сектору в Україні. Дослідження фінансових показників може допомогти виявити проблемні сфери управління та розробити стратегії для покращення фінансового стану підприємств.

За даними Державної служби статистики України загальний дохід від реалізації продукції підприємств машинобудівного сектору в 2020 р. склав 194,3 млрд грн, що на 7,4% менше, ніж у 2019 р. Водночас загальні витрати підприємств збільшилися на 9,2 % до 193,6 млрд грн. Це призвело до зменшення чистого прибутку на 83,6%, до 787,5 млн грн.

Окрім загального доходу та витрат, іншим важливим фінансовим показником є рентабельність продукції. У 2020 р. рентабельність продукції підприємств машинобудівного сектору в Україні склала 0,4 %, що свідчить про те, що підприємства отримали дуже малу прибутковість порівняно з витратами на виробництво.

Також варто зазначити, що коефіцієнт заборгованості підприємств машинобудівного сектору зріс на 15,3% порівняно з 2019 р. і склав 67,3 млрд грн.

Отже, фінансовий аналіз показав, що підприємства машинобудівного сектору в Україні мають серйозні проблеми зі збалансуванням доходів та витрат, а також з рентабельністю продукції. Висока заборгованість також може створювати проблеми для стабільного фінансового стану підприємств машинобудівного сектору. Багато підприємств можуть стикатись з проблемою недостатнього фінансування в результаті заборгованості зі здійснення поставок і послуг, що може обмежити їх здатність до виконання замовлень та запровадження нових проєктів.

Крім того, слабкий фінансовий стан підприємств може призвести до скорочення чисельності працівників і зменшення обсягів виробництва, що негативно впливає на розвиток сектору загалом. Також заборгованість може призвести до втрати довіри соціальних партнерів та клієнтів, що може мати довгострокові наслідки для підприємства.

Отже, важливо для підприємств машинобудівного сектору України пильно стежити за своїм фінансовим станом та забезпечувати своєчасну сплату заборгованості, щоб не тільки зберегти стабільність, але й розвива-

тись та конкурувати на ринку [5].

Ефективне застосування виробничих потужностей є ключовим фактором успішності будь-якого виробничого підприємства. Для підприємств машинобудівного сектору в Україні, ефективність застосування виробничих потужностей може бути визначено на основі таких показників:

1. *Обсяг виробництва* відображає, який обсяг продукції виробляється за певний період часу. Для ефективного застосування виробничих потужностей підприємство повинно мати високий рівень виробництва, що дає змогу максимально застосовувати наявні виробничі потужності.

2. *Утилізація виробничих потужностей* відображає відношення фактичного часу роботи обладнання до часу, який воно може працювати за своїми технічними характеристиками. Висока утилізація виробничих потужностей дає змогу досягати більшого обсягу виробництва та знижувати витрати на виробництво.

3. *Коефіцієнт завантаження виробничих потужностей* відображає відношення фактичного обсягу виробництва до максимально можливого обсягу, який може бути вироблено наявними виробничими потужностями. Високий коефіцієнт завантаження виробничих потужностей свідчить про ефективне застосування виробничих потужностей.

4. *Час від циклу виробництва до реалізації продукції* відображає час, необхідний для виготовлення продукції та її реалізації на ринку. Чим менший цей показник, тим більш ефективно застосовуються виробничі потужності підприємства.

За даними Державної служби статистики України у 2020 р. середній показник завантаженості виробничих потужностей підприємств машинобудівного сектору становив 43,6 %. Це свідчить про те, що значна частина виробничих потужностей залишається невикористаною, що зменшує ефективність виробництва і призводить до збитків. Окрім того, низька завантаженість виробничих потужностей може призвести до втрати конкурентоспроможності підприємств на ринку, оскільки інші компанії можуть забезпечувати більш швидко та ефективну виробничу діяльність.

Для порівняння, у країнах ЄС середній показник завантаженості виробничих потужностей – від 70 % до 80 %, що свідчить про більш ефективне застосування виробничих потужностей у цих країнах. Отже, для підвищення ефективності застосування виробничих потужностей необхідно розвивати відповідні стратегії та заходи на підприємствах машинобудівного сектору в Україні.

Підприємства машинобудівного сектору в Україні зіткнулися з численними проблемами та викликами в останні роки. Однією з найбільш важливих проблем є відсутність потужного ринку, що зумовлено низьким рівнем попиту на продукцію внутрішніх підприємств. Це змушує більшість підприємств зосередитися на експорті, що залежить від змінних зовнішніх ринків та забезпечення конкурентоспроможності в умовах глобалізації.

Ще однією проблемою є відсутність доступу до фінансування, що ускладнює можливість розширення виробничих потужностей та впровадження інноваційних технологій. Більшість підприємств машинобудівного

сектору мають високу заборгованість перед постачальниками та банками, що створює додаткові труднощі у залученні кредитів та інших фінансових ресурсів.

Також важливою проблемою є низький рівень інноваційності та технологічної обґрунтованості виробництва. Багато підприємств продовжують виробляти застарілу продукцію та не інвестують у розвиток нових технологій та продуктів. Це зменшує їх конкурентоспроможність на ринку та знижує їх здатність до розвитку в майбутньому [6].

Нарешті, важливим викликом для підприємств машинобудівного сектору є низький рівень кваліфікації робочої сили. Більшість підприємств мають проблеми зі залученням та утриманням висококваліфікованих фахівців, що здатних забезпечити високу якість виробництва та розвиток нових технологій. Крім того, брак кваліфікованої робочої сили може впливати на продуктивність підприємств, оскільки неспроможність знайти та зберегти належну якість працівників може знизити рівень виробництва та призвести до збитків.

Щоб вирішити цю проблему, підприємства машинобудівного сектору можуть вживати заходів для підвищення кваліфікації своїх працівників та привернення нових талановитих фахівців. До таких заходів можуть належати проведення тренінгів та семінарів, стажування, а також співпраця з університетами та колегами для привернення молодих висококваліфікованих фахівців. Крім того, підприємства можуть співпрацювати з вищими навчальними закладами для визначення потреб у ринковій компетенції та забезпечення відповідного навчання для студентів.

2. Роль держави у розвитку машинобудівного сектору. Роль держави у розвитку машинобудівного сектору має важливе значення для забезпечення сталого розвитку економіки країни та її конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Одним з ключових напрямів державної підтримки машинобудівного сектору є міжнародна співпраця та підтримка експорту продукції. Уряд може забезпечувати підтримку експортерам шляхом укладення міжнародних договорів та укладання угод з іншими країнами, що дає змогу збільшувати зовнішньоекономічну діяльність підприємств машинобудівного сектору. Крім того, уряд може забезпечувати підтримку підприємствам у залученні іноземних інвестицій та технологій, що також сприяє розвитку конкурентоспроможного машинобудівного сектору.

Ще одним важливим напрямом державної підтримки є інновації та технологічний розвиток. Держава може забезпечувати підтримку досліджень та розвитку нових технологій у машинобудівному секторі, що дає змогу підприємствам стати конкурентоспроможними та ефективнішими. Крім того, уряд може забезпечувати фінансування програм технічної підтримки, які допомагають підприємствам впроваджувати нові технології та інновації.

Отже, державна підтримка машинобудівного сектору включає в себе низку заходів, спрямованих на забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємств, розвиток нових технологій, підвищення якості продукції та забезпечення високого рівня кваліфікації робочої сили. Стосовно міжнародної співпраці та кон-

курентоспроможності, держава стимулює підприємства до участі в міжнародних виставках та ярмарках, допомагає знаходити нові ринки збуту, а також забезпечує доступ до іноземних ринків шляхом укладання міжнародних угод та співпраці з іншими країнами.

3. Шляхи вирішення проблем підприємств машинобудівного сектору в Україні. До шляхів вирішення проблем підприємств машинобудівного сектору України можна віднести:

1. *Сприяння експорту:* для підприємств машинобудівного сектору важливо мати можливість експортувати свою продукцію на зарубіжні ринки, що забезпечує збільшення обсягів продажів та прибутковості. Для цього необхідно здійснювати заходи, спрямовані на поліпшення умов доступу до зарубіжних ринків, відкриття нових ринків та підтримку українських експортерів.

2. *Підтримка інновацій та наукових досліджень:* інновації та впровадження новітніх технологій є ключовими факторами розвитку машинобудівного сектору. Для забезпечення конкурентоспроможності підприємств необхідно підтримувати наукові дослідження та інноваційні проекти, відповідно до потреб ринку та споживачів.

3. *Розвиток інфраструктури та логістики:* для підприємств машинобудівного сектору важливо мати доступ до якісної та ефективної інфраструктури, що включає дорожню мережу, залізниці, морські та авіатранспортні лінії, порти та інші об'єкти. Це дасть змогу забезпечити швидку та безперервну транспортування продукції, зменшити витрати на логістику та збільшити конкурентоспроможність.

4. *Підвищення кваліфікації працівників:* рівень кваліфікації працівників є важливим чинником успішного функціонування підприємств машинобудівного сектору. Для підвищення кваліфікації працівників необхідно розробляти та впроваджувати програми підвищення кваліфікації, залучати до навчання відомі заклади вищої освіти та провідних фахівців відповідних галузей. Також варто забезпечити доступність спеціалізованих курсів і семінарів для робітників з метою підвищення їхніх професійних знань та навичок.

У сфері розвитку інфраструктури та логістики важливо розробити інтегровану систему транспортування та логістики, яка дасть змогу зменшити витрати на транспортування та зберігання продукції, знизити час доставки та забезпечити більш ефективний рух товарів.

Список використаних джерел

1. Осадча О.О. Аналіз ринкової кон'юнктури машинобудівного сектору України: досвід, проблеми та перспективи. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 20-23.
2. Виробництво промислової продукції за видами. *Державна служба статистики України*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Статистичний збірник "Машинобудування України". *Державна служба статистики України*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Інвестиції в Україну та відновлення економіки. *Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України*. URL: www.me.gov.ua
5. Архів списків боржників. *Фонд гарантування вкладів фізичних осіб*. URL: <https://fg.gov.ua/>
6. Георгієв В.О. Тенденції та перспективи розвитку машинобудування в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 1. С. 55-58.

References

1. Osadcha O.O. Analysis of the market situation of the machine-building sector in Ukraine: experience, problems, and prospects. *Economy and the State*. 2018. No. 11. pp. 20-23. (in Ukrainian).

Підтримка інновацій та наукових досліджень повинна бути орієнтована на створення нових технологій та матеріалів, які дадуть змогу підприємствам машинобудівного сектору бути більш конкурентними на ринку. Для цього необхідно встановити тісний зв'язок між науковими установами та підприємствами, що забезпечить швидкий та ефективний перехід від наукових досліджень до виробництва.

Сприяння експорту машинобудівної продукції може бути досягнуто шляхом укладання міжнародних договорів з іншими країнами, спрямованих на збільшення обсягів експорту та зменшення бар'єрів для в'їзду продукції на зарубіжні ринки. Також важливо проводити маркетингові дослідження, щоб знайти нові ринки збуту та розробити стратегії продажу продукції за кордоном. Загалом, розвиток машинобудівного сектору в Україні потребує комплексного підходу та рішучих дій з боку держави та підприємств. Сприятливе інвестиційне середовище, державна підтримка, збільшення експортної діяльності, розвиток інноваційних технологій та підвищення кваліфікації працівників можуть сприяти створенню конкурентоспроможного машинобудівного сектору в Україні.

ВИСНОВКИ

Український машинобудівний сектор має великий потенціал для розвитку та створення високотехнологічних продуктів, які будуть відповідати вимогам міжнародних ринків. Проте сектор стикається зі значними проблемами, які ускладнюють його розвиток.

Для розвитку машинобудівного сектору в Україні необхідно розробити та впровадити стратегії, які будуть спрямовані на підвищення ефективності виробництва, забезпечення міжнародної конкурентоспроможності, підтримку інновацій та наукових досліджень, розвиток інфраструктури та логістики, а також підвищення кваліфікації працівників. Водночас державна підтримка галузі має важливе значення для її розвитку. Необхідно створити сприятливі умови для бізнесу, забезпечити підтримку інноваційних проєктів, сприяти експорту та міжнародній співпраці.

Загалом перспективи розвитку машинобудівного сектору в Україні є досить перспективними, але для їхньої реалізації потрібні значні зусилля та велика кількість ресурсів. Однак успішний розвиток цієї галузі може стати суттєвим допомогти у забезпеченні економічного зростання та стабільності країни.

2. Production of industrial products by types. State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian).
3. Statistical collection "Mechanical Engineering of Ukraine". State Statistics Service of Ukraine. URL: https://www.ukrstat.gov.ua (in Ukrainian).
4. Investments in Ukraine and recovery of the economy. Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine. URL: www.me.gov.ua (in Ukrainian).
5. Archive of lists of debtors. Deposit Guarantee Fund of Individuals. URL: <https://fg.gov.ua/>(in Ukrainian).
6. Heorhiiev V.O. Trends and prospects of machine-building development in Ukraine. *Economy and the State*. 2019. No. 1. pp. 55-58. (in Ukrainian).

Iryna YEPIFANOVA

PhD in Economics, Associate Professor, Odesa Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4564-688X>

e-mail: epifodessa@gmail.com

Anhelina PASHKOVA

Senior Lecturer, Odesa Polytechnic National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0974-8456>

e-mail: angelina_pashkova@ukr.net

PECULIARITIES OF DEVELOPMENT OF THE MACHINE-BUILDING SECTOR'S ENTERPRISES OF UKRAINE

The paper is devoted to the analysis of the current state and features of the development of enterprises in the machine-building industry of Ukraine. The purpose of the paper, based on the analysis of literary sources and statistical data, is to investigate the prospects for the development of the machine-building industry in Ukraine and to highlight the main factors affecting its development. The paper emphasizes the importance of the machine-building sector as a key branch of industry and the national economy as a whole, examines methods of research of enterprises in the machine-building sector, production and financial indicators of the industry, as well as problems and challenges faced by the business. In particular, the most important factors affecting the market situation of the machine-building sector in Ukraine, indicators of the efficiency of the use of production capacities, the role of the state and international cooperation in the development of the machine-building industry, as well as innovative and technological development will be considered. The experience of the development of the machine-building industry in other countries, in particular in Europe and Asia, was studied. The problems of the machine-building sector in Ukraine are revealed, namely: lack of a powerful market, lack of access to financing, low level of innovativeness and technological soundness of production, low level of qualification of the workforce. It was determined that the development of the machine-building sector requires a complex approach and decisive actions on the part of the state and enterprises. The need to develop and implement a strategy that will be aimed at increasing the efficiency of using and developing the potential of the machine-building sector of Ukraine and at creating high-tech products that will meet the requirements of international markets has been proven. This material will offer ways to solve the problems of enterprises in the machine-building industry of Ukraine, such as support for exports, innovations and scientific research, development of infrastructure and logistics, and improvement of employee qualifications.

Keywords: *machine-building sector, production indicators, financial indicators, innovations, technological development, export, state support, international cooperation, competitiveness*